

Libor Vodička /

Divadlo NABLÍZKO

Praha 1999–2006, od r. 2007 pod hlavičkou NABLÍZKO o. s.

Generačně profilované divadlo, jehož právní bází je občanské sdružení, vzniklo oficiálně roku 1999. Jeho počátky je však možné vystopovat již před tím, neboť soubor založila skupina studentů Katedry alternativního a loutkového divadla pražské Divadelní akademie múzických umění (1995–1999), kteří pod pedagogickým vedením režiséra Jana Borny a herečky Jany Březinové uváděli své školní i mimoškolní projekty na několika pražských scénách i v nedivadelních prostorech již v průběhu studia.

Zakladateli divadla a současně spolužáky jednoho ročníku KALD DAMU byl režisér Jan Jirků, režisérky a herečky Apolena Vynohradnyková (rozená Látalová) a Eva Leinweberová, herec a scénograf Hynek Dřížhal a herci Alžběta Šmídová, Eduard Jenický, Václav Rašilov, Václav Krátký, Martin Dusbaba a Jiří Zeman (Sönmez). Od začátku působení divadla byli stálými spolupracovníky herci Zuzana Dřížhalová (rozená Hanáková), Lubor Šplíchal a Patrik Vojtíšek, dramaturg David Pečírka a hudebník Jan Matásek. Skupina nejdříve hrála v tzv. Řetízku, studiu DAMU v Řetězové ulici (*Višňový sad*, 1998), a jako hosté Divadla v Dlouhé (O. Wilde: *Salome*, 1998; Tabori: *Goldbergovské variace*, 1998). V té době však již rodící se soubor z programových důvodů zaměřil do nedivadelních prostor (ROXY, Klub Malaché, Mlejn, prostory synagogy na Palmovce), případně do exteriérů (např. v zahradě kláštera Zlatá Koruna).

Repertoár Divadla NABLÍZKO tvořily dvě desítky inscenací vycházející tematicky převážně z individuální potřeby jednotlivých členů souboru. Páteří byly autorské projekty, z nichž za nejzdařilejší a rovněž divácky nejatraktivnější lze považovat vlastní dramaturgie a scénické montáže světové i české literatury (Saroyan: *Tracyho tygr*, 1999; Bulgakov: *Psí srdce*, 2001; Trnka: *Zahrada*, 2000; Brautigan: *V melounovém cukru*, 2004 aj.) a vlastní autorské počiny (Leinweberová – Pečírka: *Žrout*, 1999; Dřížhal – Pečírka: *Vzducholod'*, 2001; Baban – Mašek: *Monstrakabaret Freda Brunolda*, 2004). Na repertoáru

se uplatňovaly rovněž inscenace moderních dramát (Ionesco: *Třeštění ve dvou*, 2000; Čechov: *Višňový sad*, 1998; Witkiewicz: *Šílená lokomotiva*; Giraudoux: *Ondina*, 2002, Sartre: *S vyloučením veřejnosti*, 2002) a klasických látek (Mácha – Jirků: *Cikáni*, 2003; Klicpera: *Hadrián z Římsů*, 2003; Rostand: *Cyrano*, 2005), či her soudobých autorů (Goldflam: *Horror*, 1999; Mayenburg: *Tvář v ohni*, 2002). Vedle kmenových režisérů Jana Jirků a Apoleny Vynohradnykové režirovali také další členové souboru Eva Leinweberová, Hynek Dřížhal, David Pečírka a Lubor Šplíchal; divadlo spolupracovalo také s hostujícími režiséry (David Jařab, Arnošt Goldflam, Martin Tichý, Ondřej Zajíc).

Jednotícím stylovým principem žánrově i tematicky pestrého repertoáru byla snaha tvůrců navázat těsný kontakt s divákem skrze uvolněné a hravě poetické divadlo. Programová potřeba odstraňování bariér v mezilidských vztazích a zintenzívnění vespolné komunikace je ostatně obsažena již v názvu divadla, tvůrci tento svůj program realizovali důsledně nejen snahou otevřít se divákům z hlediska dramaturgie, řešením scénického prostoru či užitím hereckých prostředků, které vycházely z postupů alternativního divadla, ale nejzřejměji pak tím, že od roku 2003 spolupracovali s Českou komorou tlumočnicků znakového jazyka a řadu svých inscenací upravili pro neslyšící. Větší část inscenací repertoáru Divadla NABLÍZKO odpovídala na potřeby mladého publika, jež hledalo adekvátní prostředníky pro svou intelektuální zábavu. Dramaturgie se pokoušela také nastolit aktuální témata, která by se vyjadřovala kriticky ke společnosti své doby či k nedávné minulosti (Sartre, Mayenburg).

Pod hlavičkou Divadla NABLÍZKO soubor vystupoval nejprve od ledna 1999 do konce sezóny 2003 ve sklepních prostorách A-studia Rubín na Malostranském náměstí 9, jehož majitelem je městská část Praha 1; od srpna 2003 do konce roku 2005 pak v tzv. Malém Nosticově divadle nad Čertovkou v Nosticově ulici 2a, jehož majitelem je Česká obec sokolská. Stálý soubor byl z povětšinou ekonomických důvodů rozpuštěn na začátku roku 2006 uměleckou vedoucí Apolenou Vynohradnykovou, která si ponechala značku DN a zároveň představila veřejnosti nový projekt NABLÍZKO 2006. V něm se pokusila vyjít z krajně omezených možností pro provozování divadla odkloněním se od dosavadní koncepce divadla repertoárového typu k divadlu autorských projektů: ročních dílen pro čtyřčlennou hereckou skupinu. V prostoru Malého Nosticova divadla začala na jaře 2006 vznikat první tvůrčí dílna, nazvaná *Chvění radosti*. Dramaturgie transformované instituce se otevřela hostování alternativních divadel a byl rozšířen také prostor pro organizování doprovodného programu (např. diskusní fóra umělců a veřejnosti s tématy z veřejného života a současného umění, happeningové akce, festival Katedry autorské tvorby a pedagogiky DAMU apod.). I přes velké úsilí Apoleny Vynohradnykové a jejích spolupracovníků o zajištění dostatečných prostředků se skupině nepodařilo získat

podporu města či jiné veřejnoprávní organizace. Jednorázové grantové projekty či sponzorské dary (např. donátorský program „Bez bariér“ firmy Philip Morris ČR, a. s.) nemohly stačit ani pro zajištění rozvoje divadla, ani pro zachování existenčního minima několika zaměstnancům, včetně umělecké vedoucí. Mnohonásobné zvýšení nájmu od počátku roku 2007 pak způsobilo odchod skupiny z Malého Nosticova divadla (červen 2007). NABLÍZKO svou situaci řeší hostováním po pražských divadelních scénách (od října 2010 pravidelně hostuje v Divadle Komedie) a omezením činnosti na pořádání nezávislých projektů a festivalu *Malá inventura*.

Bibliografie:

- JIREŠOVÁ, Martina. 2010. *Divadlo NABLÍZKO v režii Apoleny Vynohradnykové*. Bakalářská diplomová práce, Kabinet divadelních studií při Seminári estetiky FF MU v Brně, 2010.
- Rf. 2000. A-studio Rubín zcela v novém. *Listy Prahy I*, roč. 9, únor 2000, č. 2, s. 11.
- DOLENSKÁ, Kateřina. 2007. Každou inscenaci chci lidem něco předat (rozhovor A. Vynohradnykové). *Loutkář 57*, 30. 9. 2007, č. 4, s. 176–178.
- HRDINOVÁ, Radmila. 2005. Končí soubor Divadla Nablízko. *Právo* 15, 29. 12. 2005, č. 302, s. 16.
- KERBR, Jan. 2002. Nablízko tváří v tvář. *Divadelní noviny* 11, 26. 11. 2002, č. 20, s. 14.
- KRÁL, Marek. 2000. Dnešní Rubín je Divadlo Nablízko: A-studio Rubín: znovuzrození divadelního klubu. A nejsme nějak strašně pozitivní? Malá divadelní topografie. *Divadelní noviny* 9, 11. 1. 2000, č. 1, s. 14.
- KŘÍŽ, Jiří P. 1999. Nové divadlo na levém břehu. *Právo* 9, 5. 10. 1999, č. 232, s. 13.
- Nablízko opouští divadlo. *Pražský deník 2*, 20. 6. 2007, č. 143, s. 20.
- Palác Akropolis opět hostí Divadlo Nablízko. *Lidové noviny* 17, 8. 9. 2004, č. 210, s. 18.